

Bevraging politieke partijen Verkiezingen 2024

Het AK-VSZ stuurde eind 2023 naar de verschillende politieke partijen een bevraging uit voor hun verkiezingsstandpunten m.b.t. verschillende sociale zekerheidsmateries en de eventuele splitsing ervan.

Ondanks meerdere herinneringen ontvingen we geen antwoord vanwege PVDA, Vooruit en Open VLD.

1) Is uw partij voorstander van de overheveling van de ziekteverzekering naar de gemeenschappen?

cd&v

Ja, de afgelopen jaren is de consensus gegroeid dat de huidige bevoegdheidsverdeling op het vlak van de gezondheidszorg te versnipperd is tussen de federale overheid en de gemeenschappen. Een modern gezondheidsbeleid vertrekt vanuit de noden van de burger. Het is de burger die actief en geïnformeerd meebeslist over zijn gezondheid waarbij de gezondheidszorg rekening houdt met de persoonlijke doelstellingen en wensen van de patiënt. Vanuit een patiëntgerichte benadering kunnen gezondheidszorg en welzijn niet van elkaar gescheiden worden. Zo heeft een oudere zorgbehoevende met verschillende aandoeningen zowel medisch-verpleegkundige noden, als zorg- en welzijnsnoden. Het gezondheidsbeleid is opgedeeld in een aantal grote pijlers, met name de gezondheidsopvoeding en -preventie, de curatieve zorg, de lange termijnzorg en de palliatieve zorg. De gezondheidspromotie en ziektepreventie behoren reeds geruime tijd grotendeels tot de bevoegdheid van de gemeenschappen. Met de zesde staatshervorming werden de gemeenschappen onder meer bevoegd voor de residentiële ouderenzorg, de residentiële geestelijke gezondheidszorg buiten de ziekenhuizen, een deel van de revalidatiesector en de "organisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg". De curatieve zorg is grotendeels een federale bevoegdheid. Het gaat voornamelijk om de zorg verstrekt door zorgverstrekkers (artsen, kinesitherapeuten, verpleegkundigen, zorgkundigen, logopedisten, etc.) en door ziekenhuizen. Zo is de federale overheid bevoegd voor de organieke wetgeving, de basisregels van de programmatie en de financiering van de exploitatie (excl. bouw) van ziekenhuizen. Ook de terugbetaling van prestaties in het kader van de ziektekostenverzekering is een federale bevoegdheid. Ook de gezondheidszorgberoepen zijn grotendeels een federale bevoegdheid gebleven (zoals de erkenningsvoorwaarden en de basiscontingentering). Vermits curatieve zorg deel uitmaakt van een globale gezondheidszorgketen, waarbij er nauwe interactie is met

preventie en lange termijnzorg, kan deze pijler in een performant en geïntegreerd gezondheidssysteem dat de zorgnoden van de patiënt centraal stelt, niet geïsoleerd bestaan.

Nee. Groen kiest voor een volwassen samenwerkingsfederalisme. We staan open voor tweerichtingsverkeer, maar passen voor jaren stilstand of het gijzelen van de samenleving met een nieuw rondje staatshervorming. Solidariteit organiseer je best op een zo groot mogelijke schaal. De ziekteverzekering is voor Groen interpersoonlijke solidariteit die je zeker niet verder opsplijt.

Groen kiest voor buurtgerichte zorg en dus territoriale organisatie van zorg. Door o.a. gezondheids- en welzijnsbevoegdheden over te dragen aan de gewesten vereenvoudigen we ook de institutionele lasagne in Brussel.

Ja. Dat stellen we ook voor in ons confederaal model. Een aantal inkomensvervangende uitkeringen moeten naar ons voorstel genormeerd en uitgevoerd worden door de werkdeelstaat (zijnde Vlaanderen, Wallonië, Brussel, Eupen-Sankt-Vith). Het gaat om uitkeringen waarbij de rechthebbenden via een arbeidsovereenkomst gebonden blijven aan hun werkgever uit een bepaalde werkdeelstaat, zoals bij ziekte, arbeidsongevallen, tijdelijke of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid en tijdelijke werkloosheid.

Alle kostencompenserende stelsels, zoals gezondheidszorg en gezinsbijslag, vallen onder de bevoegdheid van de woondeelstaat. Vlaanderen en Wallonië gelden als woondeelstaat. Wie in Brussel woont, kan in het kader van een algemene Brusselkeuze duurzaam kiezen voor de woondeelstaat van voorkeur, Vlaanderen of Wallonië. De keuze is niet noodzakelijk definitief. Mits een wachtperiode (bijvoorbeeld drie jaar) in acht te nemen, kan iemand naar het andere stelsel overstappen, zoals vandaag ook mogelijk is tussen de sociale zekerheid van diverse EU-lidstaten. Zo garanderen we stabiliteit in de sociale verzekering en vermijden we 'shoppen' van sociale bescherming.

Ja, dat is een logische en noodzakelijke stap. Ten eerste gaat het om een persoonsgebonden bevoegdheid. Ten tweede voert Wallonië een ander en duurder gezondheidsbeleid (patiënten consulteren er sneller een specialist arts, terwijl Vlaamse patiënten naar de huisarts gaan). Elke gemeenschap heeft het recht om een gezondheidsbeleid op maat te voeren, maar het is onrechtvaardig om een andere regio daarvoor te laten betalen. In het onafhankelijke Vlaanderen waar het Vlaams belang voor ijvert, zal die stap overbodig zijn.

2) Is uw partij voorstander van de overheveling van de invaliditeitsverzekering naar de deelstaten?

cd&v

Neen, in het voorstel van cd&v blijft de federale overheid de waarborg op een sterke sociale zekerheid en neemt zij haar verantwoordelijkheid op voor pensioenen, invaliditeit en werkloosheid, kortom: voor het vrijwaren van de solidariteit tussen de inwoners van de verschillende deelstaten.

GROEN

Nee. We gaan voluit voor het behoud van het federaal karakter van de sociale zekerheid: Groen is solidair met alle landgenoten. Een sociale verzekering werkt ook het beste wanneer meer mensen er aan deelnemen. Een federale sociale zekerheid is dus efficiënter en voorkomt verdoken besparingen, zoals de 300 miljoen euro die de Vlaamse regering elk jaar achterhoudt van de dotatie voor kinderbijslag.

NVA
NIEUW-VLAAMSE ALLIANTIE

Ja, zie vraag 1. De inkomensvervangende uitkeringen waarbij de arbeidsrelatie met de werkgever definitief is doorbroken (pensioen, werkloosheid, beroepsziekten, invaliditeit) worden eveneens genormeerd en uitgevoerd door de woondeelstaat.

**VLAAMS
BELANG**

Ja, de volledige sociale zekerheid moet naar Vlaanderen overgeheveld worden om een beleid op maat te voeren en er ook de vruchten van te plukken (bv. door meer preventieve screenings).

3) Is uw partij voorstander van de overheveling van de werkloosheidsvergoedingen naar Vlaanderen en Wallonië?

cd&v

Neen (zie vraag 2), maar ook op het domein van het arbeidsmarktbeleid zorgen we voor een verdere homogenisering van de bevoegdheden zodat dit beleid afgestemd kan worden op de problemen en de beleidsvoorkeuren van elke deelstaat. We merken immers ook in dit domein dat de versnippering van bevoegdheden de besluitvorming en de uitvoering van beleidskeuzes bemoeilijkt en er veel tijd, energie en overheidsmiddelen verloren gaan in het zoeken naar afstemming tussen het federale niveau en de deelgebieden. De evolutie waarbij Vlaanderen voluit inzet op de activering van werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden en op de ondersteuning van de loopbaan, wordt niet ondersteund door de huidige bevoegdheidsverdeling. Vandaag merken we bijvoorbeeld dat de deelstaten niet de vruchten plukken van hun inspanningen op het vlak van activering waarvan de budgettaire effecten vaak vooral ten goede komen aan een ander niveau. Een echt activeringsbeleid vereist dat alle betrokken overheden rechtstreeks worden geresponsabiliseerd in functie van het gevoerde werkgelegenheidsbeleid. We moeten daarnaast vaststellen dat in domeinen waarvoor Vlaanderen bevoegd is, zoals het beleid inzake outplacement of inzake dienstencheques, het niet bevoegd is om de arbeidsrechtelijke aspecten te regelen. Ook het instrument van de collectieve arbeidsovereenkomst is een federale bevoegdheid gebleven. De deelstaten zijn bijgevolg niet bevoegd om bepalingen uit collectieve akkoorden algemeen bindend te verklaren, zelfs niet wanneer deze bepalingen betrekking hebben op hun bevoegdheden waar dit sociaal overleg traditioneel een belangrijke rol in speelt, zoals het educatief verloop. Hetzelfde op het vlak van opleiding. Hoewel opleiding een gemeenschapsbevoegdheid is, worden het recht op opleiding voor werkenden en de organisatie en financiering van deze interprofessionele opleidingsdoelstellingen federaal bepaald. Deze vele voorbeelden tonen aan dat ook op het vlak van de arbeidsmarkt de bevoegdheidsverdeling wordt gekenmerkt door een grote mate van versnippering en nood heeft aan een verdere homogenisering.

GROEN

Nee. We gaan voluit voor het behoud van het federaal karakter van de sociale zekerheid: Groen is solidair met alle landgenoten. Een sociale verzekering werkt ook het beste wanneer meer mensen er aan deelnemen. Een federale sociale zekerheid is dus efficiënter en voorkomt verdoken besparingen.

NVA
NIEUW-VLAAMSE ALLIANTIE

Ja, kosten en baten moeten op hetzelfde niveau zitten.

Ja, de overheveling van de werkloosheidsvergoedingen naar de deelstaten zal Wallonië verplichten een ander, activerende arbeidsmarktbeleid te voeren. Daar worden niet alleen de Waalse werklozen en inactieven beter van. Ook de financiële voordelen zullen naar de Waalse schatkist vloeien.

4) Is uw partij voorstander van de beperking in de tijd van de werkloosheidsvergoedingen?

cd&v

Ja, we willen werkzoekenden stimuleren om zo snel mogelijk (opnieuw) aan de slag te gaan. Dit heeft een positieve impact op zowel de werkzoekende als de werkgever maar ook op de samenleving in haar geheel. We hervormen de werkloosheidsuitkering door de berekening te vereenvoudigen, sociaal rechtvaardiger en meer activerend te maken. We versterken de degressiviteit door het bedrag van de uitkering tijdens de eerste zes maanden te verhogen en het aantal fases van verschillende uitkeringsniveaus gevoelig te verminderen. Daarnaast zorgen we voor een betere waardering van opleidingen voor knelpuntberoepen door het bedrag van de werkloosheidsuitkering niet te laten dalen voor wie een opleiding voor een knelpunt beroep volgt of een voldoende intensieve opleiding volgt voor een competentieversterking zoals een taalopleiding. Vervolgens beperken we de periode waarin iemand een werkloosheidsuitkering kan ontvangen tot 36 maanden of tot 48 maanden voor wie al minstens twintig jaar gewerkt heeft. De werkloosheidsuitkering kan alleen stopgezet worden indien blijkt dat de werkzoekende voldoende begeleiding en ondersteuning door de bevoegde arbeidsbemiddelingsdiensten heeft gekregen. De arbeidsbemiddelingsdienst moet bovendien ten laatste zes maanden voor de eventuele stopzetting van de uitkering, een uitiem aanbod doen van een opleiding, passend werkaanbod of een mogelijkheid tot toeleiding tot de sociale economie als werk op de reguliere arbeidsmarkt niet mogelijk blijkt te zijn. Langdurig werkzoekenden worden zo na drie jaar overgedragen aan de Gewesten die instaan voor de verdere begeleiding en opvolging. Het is aan de Gewesten om deze begeleiding concreet vorm te geven.

GROEN

Nee. Een goed beleid beperkt de duur van de werkloosheid, niet van de werkloosheidsuitkering. Onderzoek toont aan dat je daarmee immers niet meer mensen aan het werk krijgt, maar wél meer mensen in de armoede duwt. In plaats van een beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkeringen zou er beter worden ingezet op de VDAB. Belangrijke voorwaarde is dan wel dat VDAB daar de nodige middelen voor krijgt en dat er niet op wordt bespaard. Voorbije Vlaamse regeringen mismeeesterden de VDAB volledig.

NVA
NIEUW-VLAAMSE ALLIANTIE

Ja, België is één van de weinig landen waar men onbeperkt in tijd een werkloosheidsuitkering kan ontvangen. Het onbeperkt karakter prikkelt werkzoekenden niet of veel te weinig om volop naar werk te zoeken. We maken van de werkloosheid

opnieuw een echte verzekering tegen jobverlies. We beperken de werkloosheidsuitkeringen in de tijd tot max. 2 jaar, in functie van het beroepsverleden. Deze beperking geldt als overgangsmaatregel niet voor de huidige 60 + 'ers. Hierna volgt een activeringsjaar met een forfaitaire uitkering van 1 jaar. We maken de uitkeringen degressiever, door ze te verhogen in de eerste 3 maanden tot een niveau dat nauwer aansluit bij het vroegere loon, maar ze daarna ook sneller te doen dalen naar een forfaitair bedrag. Tijdens heel dit traject wordt de werkzoekende maximaal begeleid naar een job. Werkzoekenden die na het doorlopen van dit traject nog geen passende job hebben gevonden, krijgen hulp op maat in de sociale bijstand met een leefloon dat onderworpen is aan een middelentoets.

Vlaams Belang is voorstander van een sociale beperking in de tijd tot 2 jaar, behalve voor 55-plussers, mantelzorgers en werklozen in opleiding voor een knelpuntberoep.

5) Is uw partij voorstander van de overheveling van de pensioenen naar Vlaanderen en Wallonië?

cd&v

Neen (zie vraag 2).

GROEN

Nee, we gaan voluit voor het behoud van het federaal karakter van de sociale zekerheid (zie eerder).

NVA
NIEUW-VLAAMSE ALLIANTIE

Ja, zie vraag 1.

**VLAAMS
BELANG**

Vlaams Belang is voorstander van een volledige splitsing van de sociale zekerheid. Door de vergrijzing ontvangt Vlaanderen een hoger aandeel in de pensioenuitgaven, maar Vlaanderen betaalt een nog hoger deel van de pensioenbijdragen. Een Vlaams pensioenstelsel, gebaseerd op gewerkte uren en niet op leeftijd, met een degelijk minimumpensioen, een redelijk maximumpensioen en een aanvullend pensioen (tweede pijler) is financieel haalbaar in een onafhankelijk Vlaanderen dankzij de hoge werkzaamheidsgraad. Dat de jongere bevolking uit Brussel en Wallonië de pensioenen van Vlaanderen gaan betalen, is een mythe gezien de lage werkzaamheids- en scholingsgraad in Franstalig België.

6) Hoe ziet uw partij de regeling inzake Sociale Zekerheid voor de inwoners van Brussel?

Cd&v kiest ervoor om de sterke band tussen Vlaanderen en Brussel te behouden en verder te versterken. Vlaanderen en Brussel laten elkaar niet los. Concreet stellen wij voor dat de Vlaamse ziektekostenverzekering ook wordt aangeboden aan Brusselaars die zich aansluiten bij de VSB ("opt in"): in zulk systeem zijn Brusselaars verplicht aangesloten bij het systeem van de GGC, tenzij zij er vrijwillig voor kiezen om zich aan te sluiten bij de VSB of, in voorkomend geval, bij een systeem van de Franse Gemeenschap/COCOF (opt in); bij de financiering en de verdeling van de dotaties wordt rekening gehouden met het aantal personen dat aangesloten is bij de Vlaamse ziekteverzekering, de GGC-ziekteverzekering (en in voorkomend geval de ziekteverzekering van de Franse Gemeenschap/COCOF).

Door de sociale zekerheid federaal te houden voorkomen we lappendeken aan verschillende systemen van sociale zekerheid in Brussel, waarmee we nu al geconfronteerd worden met de Vlaamse Sociale Bescherming. De inwoners van Brussel dragen net zoals de andere inwoners van dit land bij aan de federale sociale zekerheid, en worden net zoals de andere inwoners hierdoor beschermd.

Vlaanderen en Wallonië gelden als woondeelstaat voor de sociale zekerheid. Brussel geldt dus enkel als werkdeelstaat en niet als woondeelstaat. De werkdeelstaat geldt als bepalend criterium voor de inkomensvervangende uitkeringen waarbij de rechthebbenden via een arbeidsovereenkomst gebonden blijven aan hun werkgever uit een bepaalde werkdeelstaat, zoals bij ziekte, arbeidsongevallen, tijdelijke of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid en tijdelijke werkloosheid. De woondeelstaat geldt als bepalend criterium voor de kostencompenserende regelingen, de sociale bijstand en de inkomensvervangende uitkeringen waarbij de arbeidsrelatie met de werkgever definitief is doorbroken. Wie in Brussel woont, kan in het kader van een algemene Brusselkeuze duurzaam kiezen voor de woondeelstaat van voorkeur, Vlaanderen of Wallonië. De keuze is niet noodzakelijk definitief. Mits een wachtperiode (bijvoorbeeld drie jaar) in acht te nemen, kan iemand naar het andere stelsel overstappen, zoals vandaag ook mogelijk is tussen de sociale zekerheid van diverse EU-lidstaten. Zo garanderen we stabiliteit in de sociale verzekering en vermijden we 'shoppen' van sociale bescherming. We voorzien ook dat aanbieders van zorg en gezondheidszorg in Brussel geaccrediteerd kunnen worden door Vlaanderen en/of Wallonië. De accreditatie zal ook rekening houden met de

taalregelingen en de wet op de patiëntenrechten, waarbij zorg verleend wordt in de taal van de patiënt.

Brussel is en blijft de hoofdstad van Vlaanderen, maar zal altijd een zekere autonomie hebben. Brussel is een arm gewest met een arme bevolking en een torenhoge schuld na decennialang financieel wanbeleid door liberale excellenties. De werkloosheid bedraagt er 11,4% (3,1% in Vlaanderen), de werkzaamheid amper 66,0% (77,8% in Vlaanderen). Brussel moet dat zelf beslissen, maar heeft er dus alle belang bij aan te sluiten bij Vlaanderen, met behoud van een zekere autonomie. Opmerking: het Brussels Gewest rekt zichzelf graag rijk, maar het hoge bbp per capita is een pure boekhoudkundige luchtspiegeling. Het is immers te danken aan de vele Vlaamse pendelaars en de aanwezigheid van bedrijfshoofdkwartieren. Volgens het internationaal fiscaal recht betalen die pendelaars belastingen waar zij meer dan zes maanden per jaar wonen, in Vlaanderen dus.

7) Hoe ziet uw partij de financiële verantwoordelijkheid van de deelstaten m.b.t. bovenstaande thema's?

Het voorstel is om de homogenisering van gezondheidszorg te financieren door fiscale autonomie toe te kennen op het resterende saldo van de federale personenbelasting en dit voor het overige aan te vullen met een dotatiefinanciering. Een echt activeringsbeleid vereist dat alle betrokken overheden rechtstreeks worden geresponsabiliseerd in functie van het gevoerde werkgelegenheidsbeleid.

De verschillende overheden van dit land zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor de bevoegdheden die zij uitoefenen. In het geval van de sociale zekerheid is dit dus de federale overheid. Vanuit het principe van samenwerkingsfederalisme is het natuurlijk belangrijk dat de respectieve overheden hun doelstellingen op vlak van hun bevoegdheden in overleg, en niet in conflict, met de andere overheden uitoefenen. Op dit moment is dat soms problematisch, waarbij de gemeenschappen bijvoorbeeld veel te weinig doen op het vlak van gezondheidspreventie, omdat de financiële baten vooral voor de federale begroting zouden zijn.

De deelstaten moeten een sociaal beleid kunnen voeren, aangepast aan de eigen noden en inzichten. Enkel wanneer de inspanning inzake arbeidsbemiddeling, beroepsopleiding en re-integratie van werklozen en langdurig zieken samenvalt met de financiële verantwoordelijkheid over de bijhorende sociale uitkeringen, wordt een echt verantwoordelijk en sociaal beleid op maat mogelijk. Verder is het een principe van goed bestuur dat de deelstaten die bevoegd zijn voor de normering en uitvoering van een bevoegdheid, ook de verantwoordelijkheid dragen voor de financiering ervan.

Het Vlaams Belang streeft naar de Vlaamse onafhankelijkheid. In de aanloop naar die onafhankelijkheid moeten zoveel mogelijk bevoegdheden volledig naar Vlaanderen overgeheveld worden en worden de deelstaten volledig verantwoordelijk voor hun eigen financiële beleid.

8) Op welke wijze zou uw partij het solidariteitsprincipe tussen de deelstaten organiseren?

cd&v

Wij vertrekken vanuit een verdere versterking van de responsabilisering van alle overheden en van een evenwicht tussen solidariteit en verantwoordelijkheid. Solidariteitsmechanismen bestaan in alle federale landen. Wij willen deze blijvend waarborgen, maar ze moeten aan de volgende principes beantwoorden: doorzichtigheid, objectiviteit, gerechtvaardigheid, omkeerbaarheid en redelijkheid. Solidariteit kan evenwel niet zonder verantwoordelijkheid. Alle betrokken overheden moeten rechtstreeks worden geresponsabiliseerd in functie van bijvoorbeeld het gevoerde werkgelegenheidsbeleid.

GROEN

De financieringswet regelt de solidariteit tussen de verschillende overheidsniveaus. De sociale zekerheid is in de eerste plaats een kwestie van interpersoonlijke solidariteit.

NVA
NIEUW-VLAAMSE ALLIANTIE

Vlaanderen blijft solidair binnen de confederatie. Maar er komt een einde aan de complexe, niet transparante en inefficiënte transferstromen van vandaag. Daarom voorzien we een modern en helder systeem van solidariteit binnen de confederatie. Bij de start van de confederatie bestaat er een tijdelijk mechanisme met een startbedrag dat over een periode van maximum 25 jaar wordt afgebouwd. Maar ook na 25 jaar stopt de solidariteit niet. Er blijft een permanent systeem bestaan dat de verschillen in fiscale capaciteit uitvlakt, gebaseerd op systemen die ook in andere Europese landen bestaan.

**VLAAMS
BELANG**

Uit geen enkele studie blijkt dat regio's beter worden van interregionale transfers, wel in tegendeel. Het Vlaams Belang is voor de Vlaamse onafhankelijkheid en in de aanloop naar die onafhankelijkheid voor volledige splitsing van de sociale zekerheid en de afschaffing een solidariteitsmechanisme dat Vlaanderen benadeelt en Wallonië niet vooruit helpt.